

16

Eesti Vabariigi Põhiseadusliku Assamblee
VII toimkonna koosoleku protokoll nr. 6
12. oktoobril 1991

Koosoleku algus kell 10.00

Koosolekut juhatas VII toimkonna esimees Kalle Jürgenson

Koosolekust võtsid osa toimkonna liikmed
Viktor Andrejev
Rein Arjukese
Ants Erm
Ott Kool
Toomas Kork
Viktor Korroviits
Vello Saatpalu

Tallinna Linnavolikogu esimees Andres Kork
Harju Maavolikogu esimees Peeter Ugand

P ä e v a k o r d :

1. Tööplaanist

2. Kohalik omavalitsus J.Adamsi poolt esitatud põhiseaduse projektis.

I

K. Jürgenson: Meil on vaja leida eksperdid, kellele anda meiepoolne redaktsioon Adamsi tekstist. Ettepanek koosolek läbi viia järgmise nädala keskel, et koostada meie tekst ja anda see ekspertidele. Sellisel juhul saaksime juba laupäeval arutada koos ekspertidega.

Otsustati: Järgmine koosolek läbi viia 16. oktoobril 1991.a. kell 18.30.

II

R.Arjukese: §122 lg. 2 teise lause "Seadus kehtestab kohalikesse eelarvetesse maksude laekumise üleriiklikest maksudest" jätaksin välja.

T.Kork: Jüri Adamsi muidu heas eelnõus on kohalike omavalitsuste osa kõige ebaõnnestunum. Suur osa sellest tekstist peaks sisalduma seadustes nagu kohalike omavalitsuste seadus, linnaseadus jne. Ma ei pea vajalikuks seda täpselt aluseks võtta, peame suhtuma sellesse suure kriitikaga.

V.Saatpalu: Antud poliitilises situatsioonis võiks sisse jääda ainult §117. Peaksime jääma 1938.a. põhiseaduse teksti juurde. Praegu on meie kohaliku omavalitsuse küsimused selgeks

rääkimata, kompromissi ei ole saavutatud.

A.Erm: Kaitsen seisukohta, et teatud põhimõtted peavad olema põhiseaduses fikseeritud. Praegune tekst tuleb teha lühemaks, hiljem on võimalik seda muuta. Praegune tekst liiga pikk ja konkreetne.

V.Korrovits: Kui on otsustatud, et võtame Adamsi projekti aluseks, siis võtame ka meie selle aluseks ja teema ümber.

K.Jürgenson: Rääkisin Adamsiga. Ta ütles, et kohaliku omavalitsuse valdkond on see, milles ta kõige vähem kodus on. Minu arust on seal palju vasturääkivusi. Nagu näiteks hääleõigulsik on antud maa-alal alaliselt elav või töötav inimene. Kas tal on hääletamisõigus mõlemas vallas?

A.Erm: Selle küsimuse määrab valimisseadus. Inimene ise otsustab, kus hääletab. Kas seal, kus elab või kus töötab.

R.Arjukese: Sõnastust võib muuta, kuid tuleb sisse jätta, kes on hääleõiguslikud. See on põhiseaduse küsimus.

P.Ugand: §117 ei anna sisuliselt mitte midagi. Seal peaks olema sõna "seadus". "Kohalike omavalitsuste aluste seadus", "linnaseadus", mille järgi kohalikud omavalitsused otsustavad küsimusi.

§118 - kuivõrd räägitakse kahtasandilisest omavalitsusest, siis peaksid ka maakonnad sees olema.

§119 - otstarbekas variandid üldse välja jätta. Kõik oleneb valimisseadusest, kui see näeb ette saadiku asendajat, ei ole üldse põhiseaduse küsimus.

§120 - kahtlusi tekitab "elav või töötav". Kahte moodi olla ei saa. Tuleb väga nn. tootmis-territoriaalse printsiibi alusel valimisi.

§ 124 - võib-olla on liialt lähtunud praegusest situatsioonist. "õigus asjaajamise keelena kasutada vähemusrahvuse keelt" - kas riigi ulatuses? See tekstist ei selgu. Kas Narvas eestlane saab eesti keelt kasutada?

§ 125 - Omavalitsuse astmed täidavad iseseisvat funktsiooni, ei ole alluvussuhteid. Teine tasand täidab ainult regionaalseid (maakondlikke) funktsioone. Miks on erinevad valimisperiodid? Siit tuleneb jälle alluvuse printsiip. Kui maakondlik tasand on eraldatud esimesest tasandist, siis ka maakonna eelarve moodustub iseseisvalt.

R.Arjukese: §120 kohta. Valimisseadustes on alati sees, et inimene saab kantud ainult ühte valimisnimekirja. Võiks siin olla võimalus valida töötamise koha järgi, isegi kinnisvara asukoha järgi.

§124 lg. 2 annab vastuse keele küsimusele - "õigus pöörduda ja saada vastuseid eesti keeles".

§125 - vastuolus §118. Kui §118 on toodud ammendav

loetelu, siis §125 toob sisse teise astme omavalitsuse.

V.Korrovits: On vaja lahendada meie põhikontseptsioonid, nagu tasandite küsimus. Arvan, et teine tasand võiks olla korporatiivne. Vaja lahendada ka teised põhiküsimused, siis saame rääkida ühisest tööst toimkonnas.

Vähemusrahvused ja keeled - ei saa ühes peatükis käsitleda ühte moodi kui üldse põhiseaduses on käsitletud. Kui vallas ongi rohkem venelasi, siis eesti keeles peab alati saama asju ajada.

A.Kork: Peatükk peaks olema palju lühem. §117 asemele sobiks 1938.a. antud peatüki esimene paragrahv. §118 lg. 1 lisada maakonnad, lg. 2 ja 3 jätta välja ja lg. 4 on vaja teha keeleline korrektuur

§119 - variandid ära jätta.

§120 - "elav või töötav" - tekivad tehnilised raskused ja ei saa kontrollida. "Töötavad" ära jätta.

§121 - lisada "koormised", "lõivud" välja jätta.

§122 lg. 2 - sõna "eelarve" järgi esimeses lauses panna punkt. Teine lause välja jätta.

§123 - tuleb tõsiselt kaaluda, kas seda nii selgelt sisse panna. Võib tekkida üleriiklikke vajadusi, ning siis ei saa üks vald seda otsustada.

§124 - välja jätta. Need põhimõtted reguleerib keeleseadus.

§125 - lg. 1 välja jätta. Ei näe motiivi, et Tallinn peaks olema kahtasandiline. Ka maailmapraktikas ei ole seda.

P.Ugand: Ei välista linnaosade kohaliku omavalitsust, kuid ei saa neid panna vallaseadusega ühele pulgale.

A.Kork: Kui anname igale linnaosale õiguse ise otsustada, võivad tekkida totrad vasturääkivused (vee- ja soojustrassid jne.). Linn on üks tervik, linnas üks tasand, kuid teatud küsimusi otsustavad linnaosad.

K.Jürgenson: minu arvamus, et volikogu võib mõnedes küsimustes delegeerida otsustamise linnaosa täitevvõimule. Kas Tallinnale on vaja üldse oma seadust, või tuleb osavalla seadus. Madalam osavald ei ole omavalitsuse üksus.

P.Ugand: tuleb loobuda mõistest "delegeerimine". Kõik peab olema seadusega paika pandud.

A.Erm: tahan toetada osavalla mõtet. Ei puuduta ainult Tallinna. Annab võimaluse üle minna suuremate valdade juurde (jääks 3-st osavallast koosnema). Kui seda ei ole sees, siis viitab linnavolikogu põhiseadusele ja teeb ise, mis tahab. Määratlemine jääks seaduse ja volikogu osaks, kuid mõiste peaks jääma.

V.Saatpalu: Kohaliku omavalitsuse valimised alles sügisel. Seetõttu meil aega mõelda, kuidas kohaliku omavalitsuse seadust teha. Põhiseaduses tekst peab olema väga lühike.

T.Kork: Põhiseadust ei tehta üheks või viieks aastaks, seepärast ei saa seal olla üksikasju, mis lähtuvad üleminekuperioodist.

A.Erm: Me ei saa enne teksti redigeerida, kui ei ole otsustatud, mitme tasandiline on kohalik omavalitsus. Peaks selle PA Üldkogul ära otsustama (hääletama).

V.Korrovits: R.Taagepera seisukoht XIV peatüki kohta on -
 "Kas nii väikese maa puhul kahetasandilist omavalitsust on vaja?"
 Töötame välja oma teksti ja kaitseme seda PA-s toimkonnana.

R.Arjukese: Toimkonnal võib olla üks otsus ja kaasettekandena võib olla nende otsus, kes jäid vähemusse.

A.Kork: Välja tuleb minna ühe eelnõuga. Eelnevalt paika panna tasandid.

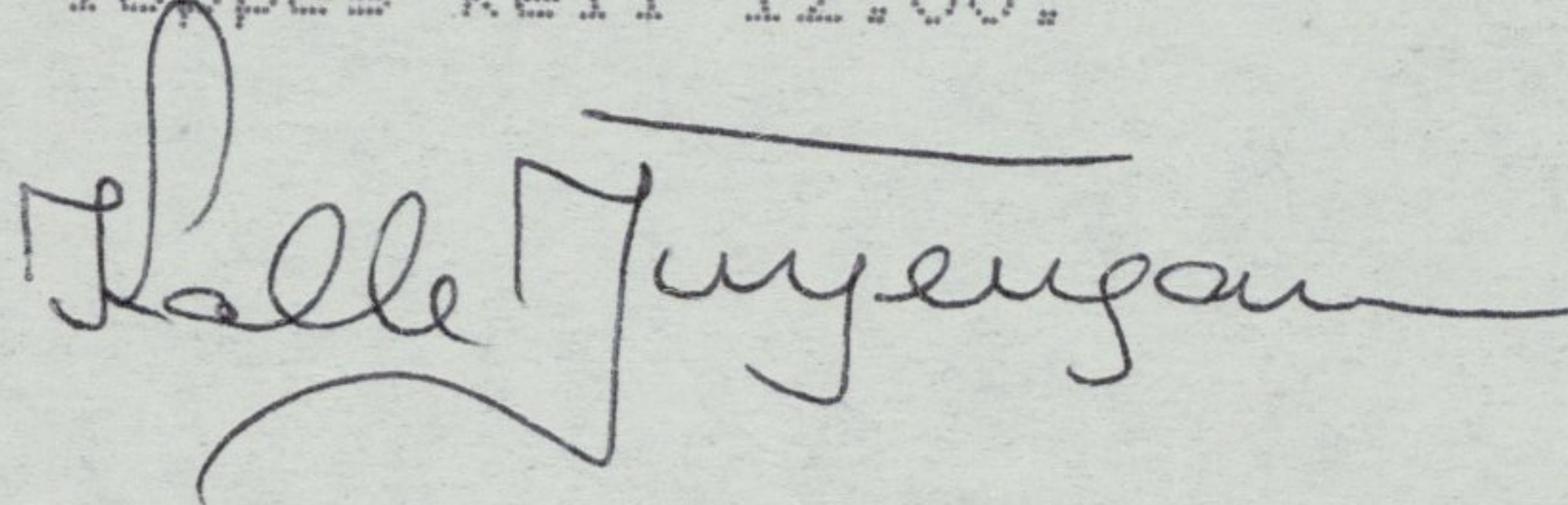
A.Erm: Otsustame, millise tasandilisuse aluseks võtame ja hakkame tegema teksti paragrahvide kaupa.

R.Arjukese: Teine tasand ei oleks omavalitsus, vaid esimese tasandi esinduskogu.

Otsustati: Järgmiseks koosolekuks, s.o. 16. oktoobriks esitab igaüks konkreetseid redaktsioonilised parandused või omad tekstid.

Koosolek lõppes kell 12.00.

Toimkonna esimees

K. Jürgenson